

Protokoll fört vid enskild föredragning

Infrastrukturavdelningen
Allmänna byrån, I1

Beslutande
Minister
Christian Wikström

Föredragande
Tf byråchef
Gustav Blomberg

Justerat
Omedelbart

Nr 86

Utlåtande om regeringens proposition till riksdagen med
förslag till lag om ändring av lagen om transportservice
samt till vissa lagar som har samband med den

ÅLR 2021/9400

397 I1

Beslut

Landskapsregeringen beslöt svara riksdagens kommunikationsutskott enligt bilaga
I121E61.

Hänvisning

Er begäran daterad 2.11.2021

Riksdagens kommunikationsutskott

liv@eduskunta.fi

Kontaktperson

Byråchef Gustav Blomberg

Ärende

Utlåtande om utkast till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om transportservice samt till vissa lagar som har samband med den

Begäran om utlåtande

Riksdagens kommunikationsutskott har bett Ålands landskapsregering om ett skriftligt sakkunnigyttrande gällande regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om transportservice samt till vissa lagar som har samband med den. Utlåtandet ska vara inlämnat senast den 17.11.2021.

Behörighetsfördelning

Enligt 18 § 21 punkten självstyrelselag (1991:71) för Åland har landskapet lagstiftningsbehörighet vad gäller vägtrafik. Bestämmelsen har ansetts omfatta bedrivande av tillståndspliktig yrkestrafik på Åland. Landskapsregeringen är den myndighet som beviljar tillstånd för bedrivande av gods-, person- och taxitrafiktillstånd på Åland (med stöd av landskapslagen (1976:33) om yrkesmässig trafik) medan statens ämbetsverk på Åland utfärdar gemenskapstillstånd för godstrafik och gemenskapstillstånd för persontrafik (EG Nr 1072/2009 och EG Nr 1073/2009), i och med att dessa tillstånd är av internationell karaktär och därför del av rikets behörighet. Ålands landskapsregering utfärdar också sådana examens- eller andra intyg om yrkeskunnande som avses i artikel 21.1 i EU:s förordning om trafikidkare (EG Nr 1071/2009).

Enligt 27 § 21 punkten självstyrelselagen har riket lagstiftningsbehörighet i fråga om arbetsrätt (med vissa undantag som inte är aktuella i det här ärendet). Endast till den del bestämmelser om kör- och vilotider (inklusive färdskrivare) rör egenföretagare är de åländsk lagstiftningsbehörighet. I åländsk lagstiftning, enligt 1 § i landskapslag (2021:9) om tillämpning på Åland av vissa bestämmelser i lagen om transportservice, finns undantag som gör att åländska egenföretagare som kör på Åland inte behöver tillämpa bestämmelser om kör- och vilotider. Undantaget från användning av färdskrivare för en egenföretagare på Åland regleras i 5 § i landskapsförordningen (1993:104) om fordons konstruktion, utrustning, skick, användning och belastning.

Sammantaget innebär behörighetsfördelningen att landskapet Åland har lagstiftningsbehörighet på vissa delar av de områden som lagförslagen i regeringspropositionen rör, och såtillvida kommer dessa delar inte att bli tillämpliga på Åland.

Propositionens innehåll och bakgrund

Syftet med proposition är att förenhetliga social- och marknadslagstiftningen inom vägtransporter, främja en rättvis och jämlik konkurrens samt förbättra tillsynsmyndigheternas verksamhetsbetingelser och trafiksäkerheten i Finland.

Propositionen syftar till att nationellt genomföra de ändringar av social- och marknads- lagstiftningen som EU:s rörlighetspaket för vägtransporter för med sig och som berör sammanlagt fem EU-förordningar och tre EU-direktiv. Utöver att rättsakterna i rörlighetspaketet genomförs syftar propositionen till att genomföra de i regeringsprogrammet för statsminister Sanna Marin inskrivna åtgärder för bekämpning av grå ekonomi som innebär att ansvaret i fråga om överlast och ansvaret för kör- och vilotidsförseelser ska utvidgas i fråga om beställaren av en transport. Samtidigt är avsikten att förverkliga också förslag som befäster myndigheternas tillsynsförutsättningar, registreringen av lätta nyttofordon i godstrafik samt registreringen av fordon som används i trafik.

Bestämmelserna i rörlighetspaketet införlivas i den nationella lagstiftningen genom att lagen om transportservice och lagen om utstationering av arbetstagare ändras till behövliga delar. Statsrådets förordning om utfärdande av färdskrivarkort och undantag vid användning av färdskrivare har i samband med lagstiftningsprojektet ändrats på det sätt som rättsakterna i rörlighetspaketet möjliggör. I fråga om utvidgning av ansvaret för beställaren av en transport föreslås att lagen om transportservice och lagen om överlastavgift ändras.

Lagen om transportservice (FFS 320/2017) samlar den största delen av rikets lagstiftning om transportmarknaden. Lagen är tillämplig på Åland framför allt vad gäller frågor som berör transporter till sjöss. De delar som rör transporter på väg är tillämpliga på Åland främst när det gäller internationella transporter.

Den 15 juli 2020 antogs en rad ändringar i EU-rättsakter inom vägtransportområdet. Ändringarna kallas sammantaget EU:s rörlighetspaket. Det syftar till att skapa förutsättningar för sund konkurrens inom transportbranschen. Med rörlighetspaketet avses de ändringar i EU:s trafiktillstånds- och godsförordningar och EU:s förordningar om kör- och vilotider och färdskrivare som antogs den 15 juli 2020 samt ett direktiv med särskilda regler för utstationering av förare i vägtransportsektorn och om kontroll av vägarbetstidsdirektivet som antogs vid samma tillfälle.

Det kan konstateras att en stor del av rörlighetspaketet berör rikets lagstiftningsbehörighet, eftersom de rör internationella transporter. Vissa regler rör dessutom kör- och vilotider, som till största delen är rikets behörighet inom ramen för arbetsrätt. Endast till den del bestämmelser om kör- och vilotider (inklusive färdskrivare) rör egenföretagare är de åländsk lagstiftningsbehörighet. I åländsk lagstiftning, enligt landskapslag (2021:9) om tillämpning på Åland av vissa bestämmelser i lagen om transportservice, finns undantag som gör att åländska egenföretagare som kör på Åland inte behöver tillämpa bestämmelser om kör- och vilotider. Undantaget från användning av färdskrivare för en egenföretagare på Åland regleras i 5 § i landskapsförordningen (1993:104) om fordons konstruktion, utrustning, skick, användning och belastning.

Antalet företag som bedriver nationell och internationell godstrafik med fordon eller fordons-kombinationer med en totalmassa som understiger 3,5 ton har ökat i EU. Flera medlemsstater har därför beslutat att på dessa företag tillämpa de regler om rätten att bedriva yrkesmässig trafik som föreskrivs i EU:s förordning om trafikidkare. I och med ändringsförordning (EU) 2020/1055 börjar EU:s förordning om trafikidkare gälla även trafikidkare som bedriver internationella godstransporter med hjälp av fordon eller fordonskombinationer med en högsta tillåten totalmassa som överstiger 2,5 ton men inte 3,5 ton. I de ändrade EU-bestämmelserna måste alltså också transporter av lätta varuförsändelser med fordon i internationell trafik med en vikt mellan 2,5 och 3,5 ton ha trafikillstånd. Kommunikationsministeriet, i och med förslagen i denna regeringsproposition, föreslår också att tjänsteleverantörer som bedriver yrkesmässig godstransport med lätta nyttofordon med totalmassa 2,5 - 3,5 ton i nationell trafik ska registreras sig hos Transport- och kommunikationsverket.

Ställningstagande

Riket genomför, enligt anhängiggjort förslag till regeringsproposition, för närvarande rörlighetspaketet i finländsk rätt.

Enligt 27 § 21 punkten självstyrelselagen har riket lagstiftningsbehörighet i fråga om arbetsrätt (med vissa undantag som inte är aktuella i det här ärendet). Endast till den del bestämmelser om kör- och vilotider (inklusive färdskrivare) rör egenföretagare är de åländsk lagstiftningsbehörighet (se laghänvisningar ovan under punkten om behörighetsfördelningen). Sätillvida kommer bestämmelserna om kör- och vilotider för egenföretagare på Åland inte gälla i landskapet Åland, emedan bestämmelserna i övrigt för övriga aktörer kommer att gälla också på Åland.

De lagändringsförslag som berör transport på väg och som hör till landskapets lagstiftningsbehörighet – det vill säga bedrivande av tillståndspliktig yrkestrafik på väg på Åland – kommer inte bli tillämpliga på Åland. Landskapsregeringen kan konstatera att det finns vissa delar av rörlighetspaketet som bör genomföras i åländsk rätt. Det rör då specifikt vissa bestämmelser om yrkesmässig trafik till den del den inte är internationell.

Landskapsregeringen planerar att analysera de lagstiftningsåtgärder som behövs i åländsk lagstiftning, i de fall de rör den yrkesmässiga trafiken, för att vara i linje med EU-rätten. Ålands landskapsregering planerar inte för tillfället att införa bestämmelsen om registreringsplikt för åländska yrkestrafikidkare som utför godstransporter med fordon med totalmassa 2,5 - 3,5 ton i inrikestrafik i åländsk lagstiftning.

De delar som berör tillståndspliktiga vägtransporter av internationell karaktär tillhör rikets lagstiftningsbehörighet. Landskapsregeringen har inga synpunkter till denna del.

Minister

Christian Wikström

Avdelningsjurist

Gustav Blomberg